

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายหาความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาระดับการยอมรับของครอบครัวต่อพฤติกรรมข้ามเพศของบุตรชายวัยรุ่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับของครอบครัวกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความเข้มแข็งทางใจ และภาวะซึมเศร้าของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ

กลุ่มตัวอย่าง คือ บิดา มารดา และบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศจาก 95 ครอบครัว ในเขตอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จำนวน 95 คน และบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ จำนวน 95 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 2 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับครอบครัว และแบบสอบถามสำหรับวัยรุ่น โดยทำการเก็บข้อมูลระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ 2554 ถึงเดือนมีนาคม 2554 ได้แบบสอบถามครบถ้วน สมบูรณ์ จำนวน 190 ฉบับ

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่าง: ครอบครัวของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเป็นบิดาร้อยละ 41 มารดาร้อยละ 59 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 46.31 ปี อาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 26.3 ไม่มีญาติสายตรงที่ใกล้ชิดสนิทสนมที่มีพฤติกรรมข้ามเพศมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.8 มีบุคคลใกล้ชิดสนิทสนม เช่น เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ที่มีพฤติกรรมข้ามเพศมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.6 จำนวนบุตรที่มากที่สุดคือ 4 คน น้อยที่สุดคือ 1 คน บุตรที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ ส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาเป็นบุตรลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 32.6

1.2 กลุ่มตัวอย่าง: วัยรุ่น ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 15-17 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมาคือช่วงอายุ 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.6 ปัจจุบันวัยรุ่นอาศัยอยู่กับบิดามารดาจริงเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 87.4 วัยรุ่นส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพกับครอบครัวอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 56.8 และมีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50.5

2. การยอมรับของครอบครัวต่อพฤติกรรมข้ามเพศของบุตรชายวัยรุ่น

การยอมรับของครอบครัวต่อการมีพฤติกรรมข้ามเพศของบุตรชายวัยรุ่น เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า การยอมรับของครอบครัวต่อพฤติกรรมข้ามเพศของบุตรชายวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 9.52, SD = 2.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การยอมรับของครอบครัวด้านความรู้สึกนึกคิด และด้านปฏิบัติการแสดงออกของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.94, SD = .87$) และ ($\bar{X} = 6.57, SD = 2.31$)

3. ความสัมพันธ์ ระหว่าง การยอมรับของครอบครัวและสุขภาพจิตของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับของครอบครัวและสุขภาพจิตของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความเข้มแข็งทางใจ และภาวะซึมเศร้า โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า การยอมรับของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความเข้มแข็งทางใจ ของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.204, p = .047$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาระดับการยอมรับของครอบครัวต่อพฤติกรรมข้ามเพศของบุตรชายวัยรุ่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับของครอบครัวและสุขภาพจิตของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความเข้มแข็งทางใจ และภาวะซึมเศร้า อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การยอมรับของครอบครัวต่อพฤติกรรมข้ามเพศของบุตรชายวัยรุ่น

การยอมรับของครอบครัว จากผลการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการยอมรับของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 9.52, SD = 2.41$) แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การยอมรับของครอบครัว ด้านความรู้สึกนึกคิดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 2.94, SD = .87$) ด้านปฏิบัติการแสดงออกของบิดามารดามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{X} = 6.57, SD = 2.31$) หมายถึง การยอมรับของครอบครัวทั้งสองด้านอยู่ในระดับน้อย สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากพื้นที่ที่ทำการศึกษเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่ยังให้ความสำคัญและคาดหวังกับความเป็นเพศสูง จึงยังคงไม่ยอมรับและรู้สึกอับอายที่มีลูกเป็นกะเทย ตลอดจนอิทธิพลต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตทางเพศของคนในชุมชนมาช้านาน (วารุณี แสงกาญจนวนิช, 2548) และมีความคาดหวังว่ามีลูกชายเพื่อสืบสกุลและ

หาเลี้ยงครอบครัว เพราะลูกที่เกิดมาย่อมมีความคาดหวังของพ่อแม่ติดตามมาด้วยตามเพศที่กำหนด (Martin, 1990; Sandnabba & Ahlberg, 2004) และอาจเป็นเพราะการสื่อถึงวิธีการและแนวคิด การปรับมุมมองใหม่ เกี่ยวกับการสร้างการยอมรับในตัวบุคคลที่มีพฤติกรรมข้ามเพศกับสถาบัน ครอบครัว อันเป็นสถาบันที่มีความสำคัญยังเข้าไม่ถึงหรือเพราะตัวบุคคลเองที่ไม่สามารถ ปรับเปลี่ยนแนวคิดมุมมองของตัวเอง จึงอาจกล่าวได้ว่าตัวตนทางเพศแบบใดนั้น ย่อมส่งผลต่อ การยอมรับของคนในสังคมและครอบครัวด้วยเช่นกัน และมีบ้างที่ยอมรับได้ ด้วยเห็นว่าลูกเป็นคนดี และสามารถหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียน เรื่อง “กะเทย เขี้ยวเวที” ว่า “กะเทยมีความหวังทางสังคมต่อบทบาทของลูกที่ดีที่พึงปฏิบัติต่อบุพการีด้วยการจุนเจือครอบครัว” (เปรมปรีดา ปราโมช ณ อยุธยา, 2547) หมายถึง การมีอาชีพ สามารถหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ได้นั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ที่ทำให้ครอบครัวยอมรับในพฤติกรรมข้ามเพศ

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง การยอมรับของครอบครัวกับ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความเข้มแข็งทางใจ และภาวะซึมเศร้า

ความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับของครอบครัวและสุขภาพจิตของบุตรชายวัยรุ่นที่มี พฤติกรรมข้ามเพศ ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความเข้มแข็งทางใจ และภาวะซึมเศร้า พบว่า การยอมรับของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความเข้มแข็ง ทางใจ ของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มี ความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ ในระดับต่ำ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.204, p = .047$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัญหาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นกับสภาพแวดล้อมที่บ้านด้วยการสัมภาษณ์วัยรุ่น ที่เป็นเกย์ เลสเบียน รักร่วมเพศ และกะเทย พบว่า ปฏิกริยาทางลบที่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง แสดงออก ต่อลูก เมื่อรู้ว่า ลูกรักเพศเดียวกัน จะส่งผลกระทบต่อจิตใจเด็กทำให้ เศร้า ติดยา และฆ่าตัวตาย มีความเสี่ยงที่จะฆ่าตัวตาย 8 เท่า มีความเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า 6 เท่า และมากกว่า 3 เท่า เสี่ยงต่อ การใช้จ่ายเสพติด (Ryan, 2009; Savin-William, 2009) สามารถอธิบายได้ว่า ปฏิกริยาที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองแสดงออกในทางปฏิเสธนั้น ไม่ว่าพ่อแม่จะรู้สึกอย่างไร มีปฏิกริยาอย่างไร โกรธ เสียใจ ผิดหวัง อับอาย ร้องไห้ คว้าลูกอย่างรุนแรง ทำร้ายลูก การกระทำเช่นนี้ เป็นการทำลาย ความเชื่อใจและรู้สึกรักใคร่ของลูกต่อบิดา มารดา ที่เป็นผลกระทบต่อจิตใจลูกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งไม่ได้ช่วยทำให้สถานการณ์ดีขึ้นแต่อย่างใด แต่ถ้าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองแสดงออก ในทางบวก และยอมรับในตัวคนที่เป็นอยู่ของลูก ก็จะทำให้สภาวะจิตใจดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

พยาบาลหรือบุคลากรด้านสุขภาพที่ให้การดูแลครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ ควรมีการประเมิน การยอมรับของครอบครัวต่อพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศของบุตรวัยรุ่น เพื่อวางแผนให้คำคำปรึกษา แก่ครอบครัวและบุตรวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม และป้องกันการเกิดปัญหาทางสุขภาพจิต โดยเฉพาะภาวะซึมเศร้าในบุตรวัยรุ่นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่อาจส่งผลต่อครอบครัวและบุตรชายวัยรุ่น ได้แก่ ความสามารถในการดูแลบุตรชายวัยรุ่น และลักษณะทางวัฒนธรรม สังคมชุมชนของครอบครัวที่อาศัยอยู่
2. จากลักษณะและโครงสร้างทางสังคมมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะครอบครัวที่มีบุตรมีพฤติกรรมข้ามเพศในบริบทของชุมชนชนบท และชุมชนเมือง เพื่อเป็นแนวทางจัดบริการในศูนย์จิตเวชชุมชนต่อไป